

Krynica

ŠALTINIS

Bielaruskaja Narodnaja Hazeta

Vychodziť u aŭtorki i piatnicy.

№ 21 (730).

Cana 10 ct.

VILNIA, 15.III.1940 h.

Hod vydańnia XXII.

Padpiska na hod — 5 litau, na paŭhoda — 3 lity.
Zahranlcu — ŭdvaja darażej.

Abviestki: za 1 mm u tekście 40 ct., za tekstam 30 ct.

Adresas red.-adm.: Vilnius, Zavalině g-vė 1—2,
tel. 28-32

Adres red. i admin.: Vilnia, Zavalnaja vul. 1—2.
Redakcyja i administracyja adčynlena 10—14 hadz.
Redaktar pryjmaje 9—10 hadz.

DA PYTAŃNIA AB KRAJOVAŚCI

Krajovuju ideolohiju praz doŭhija hady pašyraŭ u Vilni viedamy krajovy dziejač, hod tamu pamioršy, Ludvik Abramovič. Pašyraŭ jon hetu svaju ideolohiju pradžu usim u časapisie „Przegľad Wileński“, jakoha sam byŭ wydaŭcom i redaktaram. Paŭtarajem, što heny vydatny palityčny dziejač i ideoloh pad nazovam krajovaści pašyraŭ i raŭnivaŭ nie jaki rehijonalizm, nie jaki krajovy sentymentalizm, ale pašyraŭ i raŭnivaŭ krajovaść jak palityčnuju systemu.

Z nahody pieršych uhodkaŭ śmierci L. Abramoviča, 10.III u Biblijatecy im. Vrubleŭskich adbyłasia akademijskaja, na jakaj byli prysutnymi pradstaŭniki ŭsich miastovych nacyjanalnaściah. Voš-ža hetaja akademijskaja, ci viarniej, pramova na jej ks. Ad. Stankieviča, jakuju ŭ hetym numary našaha časapisu drukujem na inšym miescy, panukaje nas da spravy krajovaści dakinuć kolki svaich uvahaŭ.

Z movy bielaruskaha pramoŭcy paznajomsia z ahulnym paniaćciem krajovaści, jakaja vylučaje skrajni nacyjanalizm i jakaja pradžu usim apirajecca na aŭtochtonach, na nasielnictvie miesnaha pachodžańnia. Ale z henaj movy nia viđać bliżej aznačanaha ŭnutranaha źmiestu paniaćcia krajovaści.

Voš-ža, na naš pahlad, da źmiestu paniaćcia krajovaj ideolohii naležać: 1, oryentacyja na aŭtochtonaŭ, h. zn. na nasielnictva miesnaha pachodžańnia, 2, zabiapiečannie miesnamu nasielnictvu svabodnaha nacyjanalna-kulturnaha raŭvićcia, razumiejučy tut nacyjanalizm, jak kulturny faktar, a nie jak samametu, jak heta pamylkova razumiejuć skrajnyja nacyjanalisty, i 3,

pavarot da ŭłasnej nacyjanalnaści apalačanych bielarusaŭ i ličvinoŭ i bielarusaŭ abrusielnych.

Da hetaha treciaha elementu my pryviazvajem asablivaje značėnnie, bo dzieła roznnych pryčyn isnujučaja ŭ nas pradžu doŭhija viaki čužaja, nie krajovaja, pierava-ha, aŭtochtonam: bielarusam i ličvinom, zraŭna vialikuju kryŭdu, napravy jakoj vymahaje samaja sutnaść krajo-vaści.

Dajecca zaŭvažyć, što mnohija z palakoŭ siańnia chvatajucca za krajovuju ideolohiju Abramoviča, uvo-dziačy ŭ jaje paniaćcie i palakoŭ nie aŭtochtonaŭ i pakryvajučy jejnym plaščom usie tyja historyčnyja kryŭdy, jakija miastovym narodom zraŭna element čužacki. Pavodle nas, krajovaść musić być sapraŭdy krajo-va-ja.

V. Vyškovič

U spravie vyjezdu ŭ Saviety

Ad 13-ha da 20-ha sakavika (aprača niadzieli 17 h. m.) ŭ Vilni pry vul. M. Mahdaleny 2 (budynak b. vajavodztva) uznoŭ uraduje Savieckaja Repatryjacyjnaja Kamisija, zadaniem jakoj jość urehulavać spravu uprošćanaha vyjezdu ŭ Saviety asob z Litvy. Z Kamisijaj hetaj supracuŭničaŭ tak-ža pradstaŭnik Litoŭskaha Ministerstva zahraničnych spraŭ.

Kamisija ŭ pieršuju čarhu prajektuje vylučać u SSSR siem i rabotnikaŭ fabryki „Elektrit“, vylvieziennych u svaim časie pierad prychoŭdam u Vilniu litoŭskich uladaŭ. Akramia taho Kamisija prajektuje vylviezić ŭsich tych, što zapisalisia na vyjezd u pieršaj Kamisii i dahetul nia vyjechali. Kamisija uraduje ŭ pakoi № 54 štodzień ad hadz. 10—14 i 18—20. Zapisanyja i pryniatyja na vyjezd buduć vysylacca nievialikimi hrupami, pa 30—40 čalaviek.

Finlandyja pamiryłasia z SSSR

Jak niečakana vybuchła finska-savieckaja vajna, tak niečakana jana i zakončyla-sia; prynamsia niečakana dla voka ludziej stajačych ad hetych spraŭ dalej, bo, jak ciapier vyjaśniłasia, pierahavory ab miry vialisia ŭžo pradžu dva tydni. Končylisia pierahavory padpisańniem dahavoru ŭ Maskvie ŭnočy z 12 na 13 h. m. Pavodle hetaha dahavoru Saviety atymovujuć ad Finlandyi ŭvies Karelski pierašyjek, razam z paŭnočnymi i zachodnimi bierahami

Hety dahavor padpisali z boku Savietaŭ: V. Molataŭ, A. Ždanaŭ i kam. dyv. A. Vasilevskij, a z boku Finlandyi: premjer Risto Rytis, pasol Paasikivi, hien. Walden i praf. Voionmaa. Na padstavie hetaj umovy strymany ŭsie vajennyyja operacyi ŭ sieradu 13 h. m. a hadz. 12 udzień. Dahavor pavinien być ratyfikavany ŭ Maskvie najdalej za 10 dzion.

U suviasi z padpisańniem dahavoru dva ministry z finskaha ŭradu, ministr abarony i ministr ašviety, padelisia ŭ adstaŭku.

Pa padpisańni i apublikavańni ŭmovy ministr zahraničnych spraŭ Finlandyi skazaŭ pramovu, u jakoj zajaviŭ m. inš., što novyyja hranicy Finlandyi buduć adpaviadać hranicam z 1721 h.

Padčas usiej vajny žaŭniery finskija dali ŭsio što mahli, a ich pieramohi pieravyžšajuć usio, što možna było ad ich

voziera Ladahi i horadam Viipuri. Akramia taho Savie-ty biaruć na 30 hadoŭ ad Finlandyi ŭ arendu port Hongō, za što płaciać pa 8 milijonaŭ finskich marak u hod, a Finam adstupajuć zaniaty vokruh Peetsamo (na poŭnačy). Saviety atymovujuć prava na volny tranzyt pradžu Finlandyju ŭ Norvehiju i ŭ švecyju. Dzieła hetaha apoš-niaha pamiž SSSR i švecy-jaj budzie pabudavana adu-mystovaja čyhunka.

čakać. Padčas vajny adnak aka-zalasia, što mala majem ludziej. Trudna było adnavić sklad armii, kali ścierdžana, što adzi-naja daroha atymańnia poma-čy vialdzie pradžu švecyju i Nor-vehiju, jakija abjavili svaju neŭ-tralnaść.

Zaklučany dahavor miž Fin-landyja i Savietaŭ hvarantuje volnaść, suverennaść i niezalež-naść Finlandyi. Prahrama ŭra-du Kuusinena, jaki byŭ sarha-nizavany ŭ pieršych dniach vaj-ny, była abjaŭlena niaisnujučaj.

Armija finskaja astałasia nie-narušanaj. Finlandyja moža ciapier pracavać, raŭnivać svajo žyćcio ekanamičnaje i čakać budučyni.

Pa hetaj pramovie ministra Tannera na ŭsich publičnych budynkach Finlandyi vylviešany-ja byli nacyjanalnyja flahi z ža-lobnaj pieraviazkaj.

Za biaspiečnaść hranic SSSR i Leninhradu

Maskoŭskaja „Pravda“, u su-viasi z padpisańniem finska-savieckaha miru, piša, što ŭmo-va heta zapeŭniaje biaspieč-naść hranic SSSR, asabliva Le-ninhradu i kasuje vohnišča ad-nej vajny na poŭnačy Eŭropy. Mirnaja ŭmo-va abiedźviuch dziaŭžaŭ aznačaŭ vialiki proj-hryš vajennych padpalšykaŭ. Meta, da jakoj imknušsia SSSR — asiahniena. Biaspiečnaść paŭ-nočna-zachodniaj savieckaj hra-nicy i Leninhradu zapeŭniena. Ustrymańnie vajennych opera-cyjaŭ narody Sav. Sajuzu pry-niali z vialikim zadavaleńniem. ŭmo-va finska-savieckaja zapeŭ-

niaje ŭtrymańnie stałych dob-rych adnosinaŭ pamiž abiedź-viuma dziaŭžavami.

Dalej „Pravda“ padčyrkivaje, što Anhlija i Francyja tak-ža i Finlandyju, jak pradžu tym Polšč i inšyja dziaŭžavy, padhaniali da vajny prociŭ Savietaŭ. Plany raššyreńnia vajennych operacyj na poŭnačy Eŭropy nie ŭdali-sia. Zahraničnaja palityka Sa-vieckaha Sajuzu, u kirunku za-biešpiačėnnia hranic — ździej-šniena. Vajennyyja padpalšyky zhubili adnu z najvažniejšych bazaŭ pradbačanaj vajny pro-ciŭ Sav. Sajuzu.

Non omnis moriar

(Pramova Ks. Adama Stankieviča na akademii ũ pieršyja ũhodki śmierci L. Abramoviča, 10-III.1940 h., u Vilni)

Non omnis moriar — nia ũvieś pamru, — havaryli staradaŭnyja. Jany hetym vyjaŭlali svajo prakananie ab pieravazie ũyćcia nad śmierciaj, ab biazsilnaści śmierci ũniśtoŭć ũyćcio, ab duchovaj nieśmiarotnaści čaŭavieka. I sapraŭdy. Nia treba zahlyblacca ũ metafizyčnyja razvažanni, kab prakanacca ab hetaj praŭdzie. U pamioršych byvaje boľš ũyćcia, jak u ũyvych. Niedarečnaść? Niachaj nam adkaŭć vialikija čyny, vialikija dumki-idei tych ludziej, jakija tvoračy ich za ũyćcia svajho nia tolki časta nia mieli davieru, ale byvali navat niaraz abśmianajany, a pa śmierci ich tvarca-čaŭavieka pranikli ũ sercy ludziej, zaŭladali ich dušami i ũlili ũ ich mahutnuju duchovuju pľodnaść. Śmierć, dzie-ŭ tvaja pieramoha? Śluśna pytaje Pavať Apostať.

Non omne moritur — nia ũsio ũmiraje ũ przyrodzie. Jana śčodra raskidaje svaje pľady-dary. I možna skazać: ũsie jany nia hinuć, a ũyvuć. ũyvuć, pierabraziiŭšysia i razŭaŭšysia na skľadovaja svaje čaściny, ale ũyvuć tak-ŭa, zachouvajucy svoj hatunkovy charakter. Praz samaanalizu da syntezy, praz raskľad i śmierć — da ũyćcia. I hetak biazustanku. Ziarnio, kali nia ũmre, — nia daść pľodu — praŭdziva kaŭa Evanelija.

Niešta padobnaje dziejecca ũ duchovym ũyćci čaŭavieka. Pasľušny tajemnym zakonam svajej duśy, čaŭaviek ũściaŭ tvora novy, lepšy, idealny śviet. Tvara jon heta śpiarša ũ svajej ũjavie, u idejach, a paśla ũsio heta realizujućy. Adnak za ũyćcia

svajho redka jamu ũdajecca štoś z hetych svaich idejaŭ ũdzieśnić, a jaśče radziej znajści zrazumieńnie i acenu ũ ludziej. Heta prychodzie ũyčajna pa jaho śmierci.

I Ludvik Abramovič, jakoha raŭvitańnia z nami i adychod u krainu ducha, u krainu viečnaści siańnia ũspaminajem pieršyja ũhodki, tak-ŭa mieŭ svoj lepšy, idealny śviet; tvaryŭ jaho ũ svajej duchovaj ũjavie i za zbudavańnie jaho na hetaj ziamli baroŭsia z praciŭnymi, varoŭnymi siľami. Jahony idealny śviet, jaho ideolohija, — heta krajo-vaść.

Što-ŭ heta takaje? Nadta prosta. Litoŭskija i bieľaruskija ziemli, a častkava i ukrainskija, hranicy jakich boľš-mieńš pakryvajucca z paniaćciem byŭšaha Vialikaha Kniaŭstva Litoŭskaha, heta prad ũsim gieopalityčnaja i historyčna-kulturnaja adzinka-cetaść, na asnoviedzi jakoj i ũ ramkach jakoj moža pravilna raŭvivacca ũsio ũyćcio ũsich hetych ziamiel narodaŭ-aŭtochtonaŭ. Krajovaść takim čynam, — heta pieršy i haľoŭny kryteryj hramadzkih, kulturnych i nacyjanalnych pravoŭ narodaŭ ũsiaho hetaha kraju. Hetak u ahulnych ramkach ja razumieju krajo-vaść Ludvika Abramoviča, z jakim praz doŭhija hady astavaŭsia ja u przyjaznych adnosi-nach, niaraz taťkujućy na krajo-voja temy.

Siańnia siarod narodaŭ historyčnych ziamiel Litvy i Bieľarusi kryteryjem ich pravoŭ i dziejni-kam ich kulturnaha i palityčna-ha raŭvićcia ũjaŭlajecca prad-ũsim pryncyp nacyjanalny. I dzie-

Śviatkavańnie 16-ha lutaha ũ Charbinie

Sioletniaje śviatkavańnie ũhod-kaŭ 16-ha lutaha adkliknuľasia recham siarod litoŭskaj kolonii aŭ u dalokim Charbinie. Prachrama ũračystaściaŭ abyjmała nabaŭženstva ũ kaściele i pry-niaćcie ũ hotelu Modern. Na nabaŭženstvie kazańnie skazaŭ

a. Andrej Cikota, bieľarus, ki-raŭnik katal. misij, a na pry-niaćci, z przyčyny pavarotu da Litvy Vilni, pavinšavajnuju pra-movu ad imia konsularnaha korpusu skazaŭ dziekan hetaha korpusu, anhlicki konsul Mr. Davies.

la hetaha krajo-vaść L. Abramoviča nia była naleŭzna acenienu, ani pryniata narodami hetych ziamiel. Adnak non omnis moriar — nia ũvieś pamru, — moh ab sabie kazać heny tvarec kra-jovaj ideolohii. Jon u henaj svajej ideolohii ũyvie i voblik jaho duchovy prad našaj sučasnaściaj zarysoŭvajucca ũściaŭ vyraŭniej. Sapraŭdy, ũyćcia boľš u pamior-šych. Kali pracas nacyjanalnaha ũyćcia, jak i siańnia na ziemiach Litvy i Bieľarusi adbyvajucca, dojdzie da svajho kančalnaha punktu, kali nastupie ũ narodaŭ historyčnej Litvy i Bieľarusi akan-čalnaja nacyjanalnaja dyferen-cijacija, — pryncypam, parad-kujućym suŭcioju narodaŭ, pryn-cypam hvarantujućym razvoj ũsich pravoŭ henych narodaŭ i ich paŭnatu, — moža akazacca krajo-vaść. Pryncyp nacyjanalny pierachodny, niepastajanny i pľyŭki. Pryncyp krajovy naad-varot — zaŭsiodny, staťy, nie-pachisny. Adharadziŭšysia na-cyjanalnymi egaizmami narody našy niekali zatuać da suŭćcia bliŭšejšaha, da bliŭšejšych uzajemadnosinaŭ. Dyj ũyćcio ich da hetaha zmusić. I sama przyroda čaŭavieka, i sučasnaja cyvilizacija, i što-raz čaściejšyja haľasy ab konfederacyi dziaŭŭaŭ Eŭropy, i pavarot Vilni da sta-roj svajej roli stalicy Litvy, i cha-raktar tych palityčnych i kulturnych praabrazieńniaŭ, jakija ad-

byvajucca ũ bieľaruskim i ukrain-skim narodach u Savietach, sa-praŭdy, zdajecca nabliŭajuc nas da krajo-vaści.

Adhaľoskam ukrytaj tuhi ũyrej-šaha i valniejšaha suŭćcia na-rodaŭ našaha kraju i paŭadań-nie ũyrejšych ślachou uzajemad-nosinaŭ našych narodaŭ, ũjaŭ-lajecca vierš vialikaha sučasna-ha bieľaruskaha paeta Jakuba Koľasa, jak i paemie „Novaja Ziamla“, apisvajucy vuzieńkija, ciesnyja ũyćciovoja daroŭki bieľarusy, tuŭć za darohami inšy-mi, prastornymi, kaŭućy:

„Oj vy daroŭańki ludzkija,
Pucinki vuzkija, kryvyja.
Vy śledam čmianym snujaciesia,
I ũsio bľukajecie, by ũ lesie...

Prastorny ślach, kali-ŭ, kali
Ty zakrasuješ na ziamli
I zľućyš našy ũsie darohi?

Krajo-vaść L. Abramoviča sa-praŭdy adzyvajucca ũ ton liry paeta.

I nia dziva. Ideolohija krajo-vaści paśladoŭna i da kanca pradumana maje svajo vialikaje značeńnie i svoj hľyboki sens. I nadta mahčyma, što jana nas pieraŭyvie i adyhraje vialikuju, historyčnuju rol.

I tak ũyvie siarod nas L. Ab-ramovič praz svoj tvorcy, nia-ũmiruścy duch, praz svajo ideo-lohiju; sapraŭdy jon non omnis mortuus est — nia ũvieś jon pamior.

Kazľoŭšćyk

Kaziuk na kirmašy

(Praciah, hl. „Krynica“ № 20).

A badaj ciabie piarun
Chiba-ŭ jon nia jość ilhun?..
Vidŭu jak chtoś vyjhraŭ brośy,
Toje samaje druhi.
Humar ũsim, nastroj charośy,
Vyhraŭ chtoś — to-ŭ ad duhi.
Čamu-ŭ mnie nie sprabavaci,
U try kartački zahraci?
A toj kaŭa: Na, brat, na —
Heta-ŭ tabie nie mana.
Čorna karta prahryvaje,
A čyrvona vyhryvaje,
Nie jakaja tut mana,
Hľań, voś čornaja adna,
A čyrvonych jość aŭ dzvie —
Śčaście tut ciabie zavie...

I nabraŭsia ja achvoty,
Vynimaju z chustki zľoty
I kaŭu: ja na čyrvonu.
Jon hľadzić, jak na varonu,
Zaznačaje, što jhra jdzie
I jak karta upadzie.
I ũziaŭsia da raboty:
ũsie try karty na stoľ kinuŭ,
Mianie strach biare za zľoty,

Kab časami jon nia ŭhinuŭ.
Ale ja nia ŭbiŭsia z toľku:
Dzie čyrvonaja, przykmiaciŭ.
Toj raz vyhraŭ zaľatoŭku,
Bo vusaty tak namieciŭ:
Chacieŭ mianie padachvocić,
Kab nia stracić ihbaka —
Aśukaci muŭyka.

Ja pačau dalej ihrać.
ũŭo pastaviŭ zľotaŭ piać:
Vyhryvaju. — prahryvaju,
Adyihrvacca pačnu.
Tak zaŭziaŭsia i zahraŭsia..
I kali, maŭlaŭ sa snu,
Ad ihry tej schamianuŭsia
I da ŭonki zaviarnuŭsia —
Byŭ ŭŭo ja biez hraša,
Što rabiŭ — dla ŭonki ŭa.

Jana była čamuś cicha,
Miľa stała adzyvacca,
Bo j jaje spatkała licha
I stydaľasia pryznacca:
Za piać zľotaŭ niejka panna
Pradała joj dva piarścionki
Zaľatyja — velmi tanna.
Sprabavała metal zvonki —
Jon raŭbiŭsia — masa šklanna.
Zľy viarnuŭsia ja da chaty,
Klaŭ ja zľosna Kaziuka.
ũpichnuŭ mianie ľazyty

Hrać ũ try karty duraka..
Dyk voś kaŭu ja ad duśy
Pilnujsia, brat, na kirmašy.

Nie, kum Tamaś, ja nie bajusia
Z ũsiaho hetaha śmiajusia.
Nia jość-ŭa ja taki durny,
Nia damsia ũ ruki dla many,
Dy ũreście inšyja ŭŭo čas:
Prajšli abmanśčykom papasy
U Vilni inšyja paradki.
Zľadziejam tam nia jdzie ŭŭo
hľadka.

Kaziuk ciapier jość Kaziukom
A nie ľavuśkaj muŭykom.
Ciapier Kaziuk z svaim narodom.
Prajšli čas staroj many.
Ziamielki hetaje syny
Ciapier ŭŭo haspadarami.
Mana i bľud ŭŭo za harami.
Ja velmi ũcieśna jedu ũ Vilniu.
ũhľadacca budu ja tam pilna!
Nu, dyk byvaj — susied Tamaś!
ũŭo čas mnie jechać na kirmaś!..

Pryjechaŭ naš Kaziuk u Vilniu.
Kirmaś jaho ũzvaruśyŭ silna.
Padchodzić jon siudy, tudy:
Niama tam sumu, ni nudy,
I koŭny chvalić svoj tavar: —
Kryčyć vaŭsiu prachodŭym ũ tvar.
Kaziuk da piernikaŭ ŭbliŭsia,

Staŭ trochi tut, i zadziŭiŭsia,
Bo voś dziaciuk, jak na kazańni
Haľosić jomka zaklikańni:

ũsie hramadzianie,
Ludzi — chryścijanie,
Čarkvoŭ, kaścioľaŭ vierniki —
Kupicie serceŭ, — pierniki.
ũ kaho serca mała bjecca,
Z muŭam, z ŭonkaju dziaŭrecca —
I dla ŭonki, muŭyka —
Kupi serca Kaziuka!
ũ kaho serca, jak hadzińnik
Čykać miľaściaj zachoc’a,
Abo jość chto imianińnik —
Čaj da domu przyľoča
Mnoha sercaŭ Kaziuka,
Što achopić leďŭ ruka!
ũ kaho ũ chacie buduć hości,
Im-ŭa treba kupić štości,
Bo z pustymi-ŭa rukami
Niejak brydka jści da chaty:
Nazavuc-ŭa biedakami
I nihto nia przydzie ũ svaty.
Kab nia sľyŭ za biedaka —
Kupi serca Kaziuka.
Matcy, baćku, siastry, bratu —
Biez padarkaŭ nia jdzi ũ chatu.
Z kirmaśu — biez naviny —
Nie nadziejsia na bliny.
Kab blinoŭ dali u chacie,
Nie škaduť haścincaŭ, bracie,

Kaziuk kupiū sabie puk kvietak,
Bo dumaū druha jon adviedač,
A tam-ža jošć davoli dzietak—
Mo' ūdasca tam i paabiedač.
A pa abiedzie Kaziuk naš
Iznoū-ža pryjdzje na kirmaš.
(d. b.).

Šukajuč hrobu Vitaūta Vialikaha

Na Vilenskam Zamku, jaki ūžo pierajšoū pad kiraūnictva Ministerstva Vajskovych Spraū, dalej buduč viešcisia pracy, jakija majuč na mecie ūparadkavañnie hetaha histaryčnaha miesca. Načalnik Vajennaha Muzeju ū Kaūnasie hien. Nagius zajaviū anahdaj, što vajennyja ūračystašci prad katedraj majuč za zadañnie ūšana-vañnie Vitaūta Vialikaha, pad hetaj katedraj pachavanaha, a tak-ža kniazia Hiedymina.

Adpaviednaja Kamisija budzie dalej šukač pad katedraj hrobu Vitaūta Vialikaha, astatki jakoha buduč zložany ū specyjalnym sarkofagu. Jošć tak-ža dumka pieraniešci pad katedru trunu D-ra Bassanavičiusa, a tak-ža asobnym pamiatnikam u tej-ža katedry ūšanovač pamiač biskupa Juraha Matuleviča.

Nia viedama što staniecca z „Zvanom Svobody“, ufundavanim amerykanskiemi ličvinami. Zhodna z volaj fundatarau Zvon hetym mieū-by byč pamieščany na Zamkavaj Hary. Zdajecca adnak, što jon budzie pamieščany ū katedralnaj zvanicy. Na Zamkavaj ža Hary prajektujuč pamiašcič vaūka — abo žyvo-ha, u kletcy, abo, jak prajektujuč inšyja — žaleznaju statuju vaūka.

v. v.

Rejestracyja vajskovych b. polskaj armii

Apošni srok rejestracyi vajskovych b. polskaj armii minuū 25 lutaha. Pradoūžanaj jana nia byla i, jak paviedamlajuč, nia budzie. Adnačasna z hetym vyjašniajuč, što rejestravacca pavinny ūsie, chto ū žniūni i vie-rašni letaš byli zmobilizavany, ūsie čyny palicyi, ūsie rezervisty (katehoryja A, B, C, C₁ i C₂ i D) jakija kali-niebudž służyli ū vojsku, jak pryzyūnyja ci dabravolcy. Znača, što kožny, chto służyū u b. polskaj armii u mižčasie ad 1918 da 1939 h. pavinien byū zarejestravacca.

Ciapier zvyčajnaja rejestracyja ūžo nie pravodzicca i da rejestracyi zvyčajnym paradkam prajmajucca tolki tyja, chto varočajecca z-zahranicy abo z koncentracyjnych lahieraū. Hetkija asoby pavinny rejestravacca z-raz-ža ū Kamendantury Miesta (Jezuicki plac № 3 „Ataskaštos dalis“, u hadzinach ad 8 da 14 min. 30. — Ūsie inšyja asoby, pavinnyja rejestravacca, a dahetul nie zarejestravanyja, pavinny buduč padavač vyjašnieñni na pišmie ab tym, čamu dahetul nie zarejestravalisia. Niezarejestravanyj pahražaje kara da 5.000 liūtaū štrafu abo 3 mies. vastrohu, eventualna abiedzvie kary razam.

Addziel ab haspadarcy

U suviasi z niedalokim ūžo nadychodam vlašnianych rabot u ziemiłarobstvie, zavodzim u „Krynicy“, „Addziel ab haspadarcy“ u jakim raz u tydz eñ budziem pamiaščać artykuły i rady ū spravach ziemiłarobskaj haspadarki. — R e d.

Karyšć i niebiašpieka śniežnaj pakryūki

Niazvyčajna silnyja marazy sioletnij zimy pakinuli pa sabie vialikaje spustašeñnie ū sadoch. Bylo-b heta spustašeñnie vialikim i ū rešcie ziemiłarobstva, kali-b nia śniežnaja pakryūka, jakaja sioleta taksama byla niazvyčajna hrubaja. I ū hetym vialikaje značeñnie śniežnaj pakryvy, jak acharony azimych zasievaū prad zamiarzañniem.

Zima adnak ūžo minaje, a razam z hetym mianiajecca i rol śniežnaj pakryvy: zamiest pomacy stanovicca jana pahrozaj. Pakul rašlina „špič“ zimovym snom, nie patrabuje jana šviežaha pavietra, kab dychač. Jak tolki prachodzie zima, rašlina, choč i schavanaja pad śnieham, prabudžajecca da žyćcia, pačynaje dychač i — šukaje pavietra. Kali znajdzie, i to kali znajdzie chutka, dyk — dobra, bo ū pracuñnym vypadku rašlina, jak i ūsiakaje žyvoje stvareñnie, biez pavietra zadychajecca i navat zusim hinie. Ludzi kažuč na heta, što zboža „vymakla.“

Vychodzić z hetaha, što prabudžanaja viasnoj da žyćcia rašlina pavinna čym chutčeje dastacca z-pad śniehu na volnaje pavietra. Ūsiakaja-ž pakryva ū hetu paru, ci to śniežnaja, ci vadžianaja, heta pahroza zadušeñnia rašliny. U intaresie samaha ziemiłaroba dzieła taho pavinna byč, kab śniežnaja pakryva, pačaušy raz zychodzić, kab zychodziła chutka. Praktyč-na biaručy takaje chutkaje zychodžañnie śniehu moža byč niebiašpiečnym u tym sensie, što pahražaje pavodkaj. Ale nahu! pašpiech tut karysny i prosta patrebny; a raz jon patrebny, dyk sam ziemiłarob, u sva-im-ža intaresie, pavinien takaje zychodžañnie byccam padhaniač. — Ci heta mahčymaje, a kali tak, dyk jak?

Pryšpiešyvač zhaniañnie śniežnaj pakryūki z pola patrebna asabliva tady, kali vlašnianyja dni byvajuč cioplyja (choč-by i daždžystyja), a ūnočy nastupajuč prymarazki. Tady praz noč śnieh ledavacieje, na im tvorycca sucelnaja skarynka; śnieh taki pašla nie paddajecca raspuskañniu, ūsie pory (mienšyja prachody) ū śniehu zalivajucca vadoj i zamiarzajuč, a pavietra praz ich nia moža dastacca da rašliny. Asabliva časta heta zdarajecca z śniežny-mi hurbami naviejenymi pad vysokimi miežami, pad kasahorami, ci prosta ū nižejšym miescy pola.

Što ū takim vypadku rabič? Ničoha inšaha nie astajecca, jak ūsiakimi dastupnymi i mahčymymi sposabami razlamyvač, kryšć śniežnuju žledavacieļuju

skarynku, kab skroš jaje mahlo dastavacca ūniz cioplaje vlašnianaje pavietra i taki-ž samy doždž. Na mienšym prastory moža razlamyvač i kryšć śniežnuju pakryūku choč-by rydloūkaj ci łomam. Kali-ž žledavacieļym śnieham pakryty bolšy (šyrejšy) praštor, dyk mož-na hetki śnieh kryšć choč-by zvyčajnaj vostraj žaleznaj baranoj. Aplačicca heta, napeūna. A chto raz hetaha sprabuje, robič ūžo tak zaūsiody.

Heta sprava z śnieham. Ale, jak ūžo zaznačalasia, prabudžanaja da žyćcia viasnoj rašlinka moža zadychacca nia tolki pad śnieham, ale i pad vadoj, jakaja, nia majučy spad, staič dau-žejšy čas na adnym miescy. Kab pamahčy sabie ū takim vypadku, treba sabranuju vadu spuskač, prakopyvajučy ū adpaviednym kirunku ravy i raūčuki.

Ūsio heta rečy prostyja, ale kaniešnyja. Tymbolš kaniešnyja, što jak žledavacieļy śnieh, tak vada dušač nia tolki rašlinki, ale nia vidomyja prostym vokam bakteriji, jakich u dobrej hlebie jošć niažličanaje mnoštva, i ad dziejnašci jakich zaleža dobra-jakasnašć samaj hleby. Najlepšaja hleba, u jakoj bakteriji ad niastačy čystaha pavietra zadychajucca, stanovicca „kvasnaj“ dzičeje.

A. K.

Kamu patrebnyja karty pobytu i pracy

U hetaj spravie dau vyjašnieñni anahdaj zastupnik Načalnika Vilni i pavietu. Pavodle hetaha vyjašnieñnia dazvolu hetkaha na pobyt i pracu patrabujuč pierad usim asoby pracujučyja ū uradach dziaŕžaūnych ci samaūradavych, dalej — lekary i dentysty, kali jany nia majuč liūoškaha hramadzianstva. Akra-mia taho dazvolu takoha na prava pobytu i pracy patrabujuč tyja z žycharoū, jakija i prad apošniaj vajnoj žyli ū Vilni na padstavie h. zv. kartaū pobytu i byli ūvažanyja jak čužaziemcy.

Žyćcio ū Vilni i Kraju

Što z atrubami? Jak ūžo paviedamlalasia, volny handal atrubami ū Vilni i Vilenčyñnie ūstrymany. Vieštku hetu dapaūniajem hetkimi dazdienymi: ūsie votrubys z mlynoū, jakija mleluč na pradaž, atrymoūvaje „Lietukis“. Volnyja ad pieradavañnia „Lietukisu“ tolki atruby z zboža, jakoje dastaūlaje ū mlyn sam ziemiłarob, jaki hetyja atruby tak-ža i zabi-raje.

Niemcy z Litvy ū Niamiečyñnu nie pajeduč. Pierašciarahaje ab hetym niemcaū aficyjalny orhan „Kulturverbandu“.

Pamior adv. Vacław Rodzievič, viedamy z vystupeñniaū u svaim ča-sie ū sudoch jak abaronca ū spravach cyvilnych.

Fabryki radioaparataū u Vilni, na miescy vyviezienaha ū Saviety „Elektritu“, nia budzie, bo nia ma adpaviednych na heta mašin i nla ma skul ich pryviežci.

Majontki Pišsudzkaha i Želihoŭskaha ūžo ūziatyja ū ziamielny fond, z jakoha pašla buduč raspardelavany.

Ceny na cehty sioleta padvyšany nia buduč i dalej za 1000 štuk na miescy ū cahielni vynosič buduč 65 liūtaū.

Karajuč za samahon. Sud haradzki ū Vilni štoraz bolš maje spraū za tajny samahon. Kary vyznačajucca vysokija, bo ad 450 da 750 liūtaū. i 6 mies. vastrohu.

Kamunikaty

**Bielaruskaj Hrupy P.S.P. pry
Litoŭskim čyrvonym Kryžy**

I.
Padajecca da viedama zarejestravanyh ū Bielaruskaj Hrupie PSP pry Lit. čyrv. Kryžy, što zarejestravanyja asoby i ich siemji mohuč karystacca z lažniaū pa žnižanaj canie, mianoūna: U lažni A. Sakaļoškaha, Tatarskaja № 13 cana dla doroslych: 1 klasy 50 centaū; II kl. 35 centaū; vanna 75 centaū. Dla dzialej i kl. 20 centaū; II kl. 15 centaū. Lažnia, čynnaja ū čačviarhi i platnicy, vanny — što dnla aprača subotaū i šviataū.

Lažnia na Trockaj № 20: I kl. 60 centaū, vanna 1 lit. 20 centaū. Adčy-niena ū paniadzieiki, aūtorki, sierady i čačviarhi.

Asoby chočučyja karystač iz žnižkovaj lažni ci vanny pavinny atrymoūvač kartki ū kiraūnictvie Hrupy.

II.
Ūsie asoby zarejestravanyja ū Biel. Hrupie P.S.P. nie pažniej jak u lutym, mohuč atrymač na Zavalnaj № 1—2 dapamohu charčami abo abiedami.

III.
Zarejestravanyja ū Biel. Hrupie asoby majučyja dzialej ad 3 da 6 hadoū, mohuč addač hetych dzialej da punktaū dakarmlivañnia. U hetaj spravie zvaročycca da Kiraūnictva Hrupy.

Zarejestravanyja ū Hrupie blez-rabotnyja, jak umyslovyja tak i fizyčnyja, jakija žyvuč u Vilni nie pažniej jak ad 1925 h., majuč prava rejestravacca ū Biržy Pracy dla atrymañnia pracy.

14.III.40. Kiraūnictva Hrupy.

AD 1-ha SAKAVIKA

adčynieny ū Vilni, pry vul. Hiedymina 23,
REPREZENTACYJNY HOTEL

„VIKTORIA“

Prastornyja ventylavanyja ūmeblavanyja nanava-adre-mantavanyja pakoī. Vanny i ūsie inšyja vyhady.

Pavažanyh Turystaū pa pryjezdzie ū stalicu prosimo astanaūlacca tolki ū našym hotelu.

Ūlašnica: Ona Palionaitė-Gabrėnienė.

